

Seznam příloh

Příloha 1 – Transkripce vykonaného rozhovoru s AP z integrovaného vzdělávání

Vztah AP a škola, vedení školy

4AP:

„Já na této škole pracuji teprve od září, škola je poměrně malá, funguje jako vesnická škola. Tam, kde jsem já, je v reálu patnáct dětí. Celá ta škola je poměrně komorní. Třeba dneska jsme měli pedagogickou radu a je vidět, jak ředitel má přehled o všech, i o dětech, které zná jménem. Různě se ptal, jak zapadlo to a tamto dítě. Vedení působí dobře, zástupkyně ředitele je zároveň výchovný poradce. Ptá se, jestli je vše dobré. Opravdu funguje, že když se řekne jméno dítěte, tak vedení má od prvních tříd přehled. I mě osobně ředitel na vstupním pohovoru proklepl, zajímaly ho moje zkušenosti s dětmi s postižením, co vím o autismu a tak.“

„Na naší škole je to dobré, protože tam máme speciálního pedagoga. Tam se dobře spolupracuje. My tam máme dvakrát do týdne speciálního pedagoga, každý učitel si za ním může přijít, nějak se poradit, jak s tím dítětem. Já tam chodím pro radu často. Problém je financování asistentů pedagoga. Já jsem přišla do rozběhnuté školy, měla jsem to dobré, že jsem se první den jen tak dívala, byla jsem v jiných třídách s asistenty pedagoga a sledovala jsem, jak fungují. Kdykoliv jsem se mohla na cokoliv zeptat. Myslím se, že jako být tam jiní lidé, tak to takhle neklape. Já si myslím, že je to všechno o lidech. Stejně tak učitel- i když je skvělý učitel, musí být i dobrý člověk.“

„Podpora by tam byla. Vedení má zkušenost s asistenty pedagoga. Speciální pedagožka se mě často ptá, jestli mi stačí materiály, jestli to zvládám.“

„Já jsem třeba nevěděla, jestli mám být na pedagogické radě. Takže jsem tam prostě přišla a asi jsem tam i být měla, protože jsem v prezenční listině napsaná byla, ale nikdo mi to neřekl. To je tím, že nemám zkušenosti s tou školou a i tím, že jsem na začátku

roku jezdila se třídou na školní výlety a organizační věci mě minuly, teď už si všichni myslí, že vše znám. Je to stejné, jako že občas nevím, jestli mám jít na školení. Všechno se zjišťuje v provozu, ale na druhou stranu kdybych se více ptala, tak mi určitě někdo odpoví. Všichni jsou strašně hodní a milí.“

„Už jsem i suplovala, vedla jsem výuku, tak to bylo super. My jsme tak domluveni, jako budoucí učitel tím získávám nové zkušenosti. Ve své třídě jsem suplovala jen jednu angličtinu. Ostatní asistenti říkají, že se vedení snaží, aby moc nesuplovali, aby radši suploval učitel. V rozvrhu vždy musí mít někdo suplovací pohotovost. Snaží se, aby asistenti moc nesuplovali, i kvůli tomu, že se škola tváří, že každá hodina, i ta suplovaná, je plnohodnotnou hodinou, a že asistenti moc nechcú. Je pravda, že to je jiná práce.“

Vztah AP a další AP působící na stejné škole

„Možná by na tuhle pozici chtělo, aby se prodloužil kurz, aby se více vědělo, co to obnáší. Relativně mám pocit, že mám nějaké povědomí, jak fungují děti s IVP, protože mám vlastní zkušenosti. Záleží na tom, co se od asistenta pedagoga očekává- pokud „jen“ pomoc individuální, tak požadované vzdělání stačí.“

„Je tu hodně dětí integrovaných. Ve škole je poměrně hodně dětí s individuálem. Jsou tam tři asistenti pedagoga, jde teda jenom o ženy, jedna asistentka má už jedenáct let zkušeností. Trošičku se škola profiluje tak, že vezme každého a postupně se jim snaží zajistit podmínky. Hlavně na začátku jsem chodila pro radu k ostatním asistentům pedagoga. Když mám nějaké výchovné problémy se svým chlapcem, tak jdu spíš za speciální pedagožkou, ale vím, že bych si pro radu mohla přijít i za asistenty. Tady na té škole je fakt super, že je tam asistentů víc.“

Vztah AP a žák s integrací

„Já asistuju v podstatě u jednoho kluka na poloviční úvazek. Mám klučinu, který má zrakovou vadu, dyslexii, dysgrafii, dysortografií. Když tam nejsem, tak se s ním skoro nic nedělá. On sám nečte, je hyperaktivní, zavře se do svého světa a nespolupracuje. Nikdo mi neřekl, co to dítě potřebuje, jak mu mám pomoci a tak.“

„Ten kluk je tam od první třídy, ale až teď dostal asistenta. Vždycky byl nějakým způsobem zvýhodňovaný. Mám trochu pocit, že kdyby měl u sebe toho asistenta už od druhé třídy, tak může být už dál, nebyl by tam, kde ostatní děti, ale byl by dál.“

„Já bych neřekla, že nestíhá, ale nechce stíhat. Kdyby ho člověk nechal, tak prostě nebude nic dělat no. Děla často i něco jiného než ostatní. Když děti píšou diktát, tak on by to prostě nenapsal, tak řešení by bylo doplňování. To jsme i zkoušeli. V individuálu má rozvolněné učení. Na většinu předmětů s ním sedím v první lavici.“

„Nejtěžší na té práci je vyvážit tu podporu, protože ty děti jsou jako vychytralé a oni vědí, že mají nějakou úlevu. Těžké je to, abyste tomu dítěti opravdu prospěla. Pro mě je strašně těžké vyvážit jak mu pomoci, najít tu hranici. Ostatní ví, proč tam jsem. Pro toho kluka nejsem taková autorita jako ten učitel. I proto, že tam sedím pořád vedle něho a na druhou stranu se snažím chovat i méně formálně. Paní učitelka toho kluka zná déle než já. Říká mi, že je super, když tam jsem, že se teď našel, že mu má přítomnost prospívá.“

„Mě ta práce poměrně naplňuje, protože mám pocit, že to má smysl. Mám i sama pocit, že ten kluk má z hodin tak víc. Je jasné, že zázraky nejdou na počkání. Speciální pedagožka říkala, že je to velký pokrok, já ten velký pokrok zas nevidím, ale možná, že oni už vědí. Mě to baví a myslím si, že je to hodně důležité, stále mám po dvou měsících nadšení do té práce. Má smysl integrovat děti kvůli tomu, že ostatní v reálném životě také budou muset fungovat s těmito lidmi. Myslim si, že integrovat by se mělo do určité míry, ne všechny za každou cenu. Když ta možnost je, a když se tomu dítěti

pomůže, tak je to dobré. Ale když mu to jakoby nepomůže a ještě mu to navíc ublíží, tak proč ho nedat do nějaké alternativní školy, kde mu bude lépe.

Vztah AP a kmenový pedagog/další pedagogové na škole

„Třídní učitelka říká, že je to teď mnohem lepší, že tam ten kluk někoho má, někdo tam je pro něj. Dřív se prý kluk v hodinách úplně ztratil a pak nic nedělal. Nemůžu tak jako soudit.“

„Paní třídní učitelka to s chlapcem umí, to každopádně. Do minulého roku měli svoji paní učitelku v podstatě na všechno. Teď jsou ve čtvrté třídě, tak se jim na nějaké předměty už učitelé střídají. Slečna, která tam je teď na češtinu, ta do toho taky tak teprve vstupuje. Ona neví, co má dělat, já nevím, co mám dělat.“

„Někdy na učitelích vidím, že jsou ze mě nervózní. Některým je to prostě nepříjemné, že tam mají asistenta ve třídě. Ale já to chápu, ten člověk si musí na to zvyknout. Ale každý asistent to vnímá tak, že tam je pro ty děti a nezajímá je, jak učitel učí. Je strašně vidět, že učitelka někdy vysvětluje trapnou situaci mně. Já tam taky nechci nějak překážet. Je to ale čím dál lepší. Tak jak si člověk musí sednout s člověkem, tak si učitel musí sednout s asistentem. Do školy jsem vpadla tak nějak zvláštně ze dne na den, a ani ten kluk nevěděl, že tam bude mít mě.“

„Přípravy na hodiny řeší učitel sám, ale s tou češtinářkou to řešíme spolu, je mladá a já do toho taky víc vidím. V češtině to konzultuje učitelka se mnou, co dát za diktát, jestli to ten kluk zvládne, nebo nezvládne, protože ona prostě nevidí, jak tam má patnáct dětí, co ten kluk zvládne a co už ne. V matice s přípravou nemám vůbec nic společného. V češtině děláme spoustu úkolů i navíc.“

„Na začátku jsem měla představu, že ten učitel dá přípravu, aspoň teda částečně. Ale vše se řeší na místě. Já když jdu do hodiny, tak nevím, co se bude dělat. Hodně se ptám,

hlavně v té češtině. Já vyhodnotím, jestli to bude ten kluk dělat. Ale kdybych to věděla dopředu, tak si můžu připravit cvičení navíc. Práce asistenta pedagoga je těžká v tom, že asistent musí pracovat s tím, co je teď. Je to trošku náročné v tom, že musíš přemýšlet teď a nemůžeš si to předem naplánovat.“

„Přípravy materiálů dělám spíš já, ale myslím si, že by to učitel v pohodě zvládal, ale je to spíš moje iniciativa. Mě to i baví. Trošku si někdy připadám nevyužitá. Někdy, ale to je podle mě problém ten, že jsem budoucí učitel. Materiály si připravuju já, máme tam hodně věcí, můžu si z knížek nakopírovat cvičení. Rozhodně to po mně ale nikdo nechce. To, že přípravy dělám já, nikomu nevyčítám. Ve třídě jsem jenom někdy.“

Vztah AP a ostatní žáci ve třídě

„Já moc jako asistent pedagoga nefunguju, že bych chodila za jinýma dětma. Já vlastně nevím, co tam mám dělat správně.“

„Na začátku roku chyběla paní třídní učitelka, tak jsem poprosila jinou paní učitelku, jestli by mě mohla dětem představit. Představila mě asi tak, že tak máme tady slečnu asistentku. To bylo všechno. Ale nakonec se to všechno zvládlo. Paní třídní učitelka by to zvládla líp. Děti se doptávaly, proč tam jsem a tak.“

„Ve třídě jsem i o přestávkách, protože se tam objevily nějaké výchovné problémy. O přestávce se něco stalo, jiný kluk měl potom vykloubený prst. Teď nikdo neví, jak to bylo. Říkají mi: „No paní učitelko, kdybyste neměla to pero a penál a ty klíče od sborovny, tak bych ani nepoznal, že jste paní učitelka.“ Určitě mě neberou, že bych byla učitel.“

„Asistent je tam v jiné pozici. Občas tam působím trochu výchovně. Tam je vidět, že si děti rychle zvyknou na to, že tam ten asistent s nima je. Občas mě nazvou jako paní poradkyně. Berou to jako nějaký mezistupeň mezi učitelem. Tam to není, jakože by se bály, ale že jsem jim blíž. Když nerozumí úkolu, co mají udělat, přijdou za mnou.“

Jakože jsem i fyzicky blíží, protože tam jako nejsem jako ten učitel, sedím tam s nimi v lavicích. Ono to na druhou stranu funguje i naopak. I učitelé se mě potom ptají. Předemnou děti nemají takové zábrany. Asistent mnohem víc vidí do toho chodu té třídy. Funguje tam takové to zúčastněné pozorování.“

„Ve škole je spousta dětí, které by jinde neuspěly, nebo mají nějaký problém. Ve třídě, kde jsem, úplně nadstandartně fungují mezilidské vztahy. Když se tomu mému klukovi něco povede, tak ho třída pochválí. Tohle tam dobře funguje. Myslím si, že to je tím, že to tak nastavil učitel. V jiných třídách to tak neprobíhá. Je to i tím, jak se sejdou děti.“

Vztah AP a rodina

„S rodiči moc nemám možnost přijít do kontaktu, protože u kluka, se kterým jsem, tak rodina moc se školou nespolupracuje. Co vím z ostatních tříd, tak jsou rodiny, kde rodič se školou spolupracuje a rodiny, kde rodič nespolupracuje. V jiných třídách docela funguje trojúhelník rodič-učitel-asistent. U jiných asistentů jsou někdy rodiče v čilé konverzaci přes e-mail plus mají zavedený deníček ze školního dne.“

Příloha 2 – Návod k vedení rozhovoru

ZÁKLADNÍ ÚDAJE:

Věk

Vzdělání

Doba působení v pedagogické oblasti

Doba působení na pozici AP

KVALIFIKACE

Kvalifikace konkrétního AP

Názor na kvalifikaci AP v obecné rovině

VZTAH: AP A VEDENÍ ŠKOLY, ŠKOLA

Vlastní vnímání své pozice

Forma podpory ze strany vedení

Klima školy- vstřícnost/nevstřícnost, prostor pro práci, podmínky pro práci ve škole

Ocenění AP

VZTAH: AP A JINÍ AP

Počet AP na škole

Vzájemná spolupráce

Předávání zkušeností mezi AP na škole navzájem

VZTAH: AP A PEDAGOG/PEDAGOGOVÉ ŠKOLY

Role AP ve vyučování- vlastní zkušenost z hodin výuky (příprava, zpětná reflexe)

Vzájemná spolupráce, funkčnost vztahu

Postavení ve sboru, otevřenost pedagogů vůči němu, uznání ze strany kolegů

VZTAH: AP A ŽÁKA

Počet žáků, se kterými úzce AP pracuje

Vliv osobnostních předpokladů pro vzájemný vztah

Zkušenosti z praxe

VZTAH: AP A OSTATNÍ ŽÁCI

Vnímání AP kolektivem

Pozice AP ve třídě

VZTAH: AP A RODINA

Podoba vzájemné komunikace

Zkušenosti z praxe

Příloha 3 – Vzor informovaného souhlasu

Informovaný souhlas s účastí na výzkumu

Téma bakalářské práce: Role asistenta pedagoga v integrovaném a inkluzivním vzdělávání

Autor práce: Denisa Benešová

Já

Souhlasím s účastí na výzkumu v rámci bakalářské práce s názvem Role asistenta pedagoga v integrovaném a inkluzivním. Udělením svého souhlasu beru na vědomí, že:

1. Jsem byla dostatečně informována o účelu výzkumu v rámci praktické části bakalářské práce, vím, kolik času zabere účast na daném rozhovoru, který je součástí výzkumu zkoumané problematiky. Bylo mi umožněno pokládat otázky související s výzkumem, jež byly zodpovězeny k mé spokojenosti.
2. Víím, že mohu kdykoliv odstoupit z účasti na výzkumu, aniž bych tak ohrozil/a vztah mezi mnou a osobou zodpovědnou za vykonání výzkumu.
3. Souhlasím s tím, že údaje získané při výzkumu mohou být publikovány, aniž by mě bylo možné identifikovat.
4. Jsem si vědom/a toho, že budu-li mít jakoukoliv otázku týkající se mé účasti na výzkumu, mohu kontaktovat Denisu Benešovou nebo Doc. PaedDr. Vandu Hájkovou, Ph.D., které mi mé otázky zodpoví.

Podpis

Datum podpisu